

PROGRAMMA 2023-2024

Seniorenuniversiteit
Hasselt

UHASSELT

Datum	Titel lezing
02.10.2023	Economische situatie van België en de Eurozone.
09.10.2023	Werkt in een gedecarboniseerde wereld alles op elektriciteit?
16.10.2023	Tegendraadse beschouwingen.
23.10.2023	Therapie en preventie van Alzheimer dementie: utopie of werkelijkheid?
30.10.2023	Herfstverlof
06.11.2023	Geen lezing
13.11.2023	De geboorte van een nieuw onderzoeksdomein: seismologie van sneldraaiende sterren.
20.11.2023	Eenzaamheid: een probleem van deze tijd?
27.11.2023	Werken met hart en ziel. Fundamenten van een 'Great Place to Work'.
04.12.2023	Ingenieursuitdagingen bij nucleaire ontmanteling en de aanpak van radioactief afval.
11.12.2023	Migratiestromen: trends, uitdagingen en opportuniteiten.
18.12.2023	De geboren entertainer: George Gershwin.
25.12.2023	Kerstmis - Kerstvakantie
01.01.2024	Kerstvakantie
08.01.2024	Dit is Europa. De geschiedenis van een unie.
15.01.2024	Veilige zorg als blijvende uitdaging!
22.01.2024	Let's talk about sex: de geschiedenis van prostitutie in België en elders.
29.01.2024	Chocolade, waarom we er niet vanaf kunnen blijven.
05.02.2024	Historische breuklijnen tussen Oost en West-Europa.
12.02.2024	Krokusvakantie
19.02.2024	Geen lezing
26.02.2024	Innovaties in de behandeling van pancreaskanker.
04.03.2024	Gelijkheid tussen droom en realiteit: een alternatieve geschiedenis.
11.03.2024	Het genetisch geheugen: wat DNA ons leert over ons verleden.
18.03.2024	Feynman's bloem – schoonheid x verwondering in de natuur.
25.03.2024	De saxofoon, een Belg in de wereld.
01.04.2024	Paasvakantie
08.04.2024	Paasvakantie
15.04.2024	Dr. Louis Willems, een verhaal met een doorkijk naar de 19de eeuw.
22.04.2024	Waar komen onze familienamen vandaan?
29.04.2024	Kan de wereld zonder insecten?
06.05.2024	Anders kijken, meer zien: een blik achter de schermen van het KMSKA.

Gast spreker

Prof. dr. Paul De Grauwe (London School of Economics - KU Leuven)

Prof. dr. Johan Driesen (KU Leuven)

Prof. dr. Guy Vanheeswijck (UAntwerpen en KU Leuven)

Prof. dr. Ilse Dewachter (UHasselt)

Prof. dr. Conny Aerts (KU Leuven)

Prof. dr. Luc Goossens (KU Leuven)

Wouter Torfs (CAW)

Prof. dr. Wouter Schroevers (UHasselt)

Prof. dr. Ilse Ruyssen (UGent)

Prof. Waldo Geuns (KCB)

Prof. dr. Hendrik Vos (UGent)

Prof. dr. Johan Hellings (UHasselt)

Prof. dr. Magaly Rodriguez Garcia (KU Leuven)

Prof. dr. Remco Havermans (UMaastricht)

Prof. dr. Lien Verpoest (KU Leuven)

Dr. Halit Topal (KU Leuven)

Prof. dr. Wouter Ryckbosch (VUB)

Prof. dr. Maarten Larmuseau (KU Leuven)

Prof. dr. Jean Manca (UHasselt)

Dr. Kurt Bertels (LUCA School of Arts)

Prof. dr. Patrick Reygel (UHasselt)

Prof. dr. Magda Devos (UGent)

Prof. dr. Dirk Maes (INBO - Radboud Universiteit Nijmegen)

Carmen Willems (KMSKA)

VOORWOORD

ChatGPT en koffie

Het gaat goed met onze organisatie. Het ledenaantal overschrijdt al jaren het maximum, de wachtlijst breekt uit zijn voegen en de lezingen worden druk bijgewoond en goed gesmaakt. De ééndaagse uitstap en meerdaagse reis lopen als een trein en zijn in een mum van tijd volzet.

Toch zijn er ook evolutionaire rimpels die je aan het denken zetten. Eén zo'n rimpel is de komst van chatGPT. Sinds die intelligente chatbot de pers begon te beheersen startte bij mij ook een zekere ongerustheid omtrent de eventuele impact van dit stukje AI op onze werking. Bij meerdere lezingen durfde ik wel eens wat gewiekste vragen voor te leggen aan die zwarte doos en meermaals werd ik dan omver geblazen door de volledige en verrassende antwoorden. Gelukkig ontdekte ik ook af en toe een respons waarbij de robot de bal volledig missloeg! Natuurlijk is het AI-wonderkind nog maar een baby in mensenjaren en als het robotjong de volgende jaren tot volledige maturiteit zal komen dan lijkt mijn ongerustheid toch zeker niet ongepast.

Gelukkig mag ik elke week ook de sterke punten van onze Seniorenuniversiteit bewonderen waar chatGPT geen weet van heeft. De kwaliteit van de interactiviteit tussen spreker en publiek en de intensiteit van verwondering om onthullingen of schoonheid die met de meeste lezingen gepaard gaan zijn zo uniek en zeker niet te imiteren door een machine. En dan zwijg ik nog van het sociale gebeuren waarin elke lezing zich wentelt. Vrienden, familie en gelijkgezinden treffen elkaar immers week na week en overleggen druk over de markante feiten van de voordracht en andere ditjes en datjes... En dat meestal met een kopje dampende koffie in de aanslag. Geef nu toe: welke chatbot biedt jou tijdens het geven van zijn antwoorden een kop koffie aan? Punt gemaakt, rimpel opgeruimd, voorlopig toch...

Lees toch ook maar even de respons van chatGPT op de vraag die je vindt op de volgende pagina. Geniet intussen weer met volle teugen van ons nagelnieuwe programma van lezingen, uitstap en reis voor het volgend academiejaar en... van de koffie!

Jos Thys
Voorzitter Seniorenuniversiteit

Op de vraag

Wat zijn de sterke en zwakke punten van Seniorenuniversiteit, een organisatie die 24 lezingen per jaar organiseert over diverse onderwerpen voor senioren?

... antwoordt chatGPT 'letterlijk':

Sterke punten van Seniorenuniversiteit zijn:

1. Educatieve waarde: Seniorenuniversiteit biedt senioren de mogelijkheid om hun kennis te vergroten en bij te blijven met ontwikkelingen op verschillende gebieden. Dit kan bijdragen aan persoonlijke groei en ontwikkeling, en kan senioren helpen om beter geïnformeerd te blijven over belangrijke onderwerpen.
2. Gevarieerd aanbod: De organisatie biedt een breed scala aan onderwerpen, waaronder wetenschap, geschiedenis, kunst en cultuur. Hierdoor is er voor elke senior wel iets interessants te vinden en kunnen de lezingen bijdragen aan een brede interesse en kennis.
3. Interactieve lezingen: De lezingen worden vaak interactief en levendig gehouden, waardoor deelnemers actief betrokken worden en het leren meer betekenisvol wordt.

Zwakke punten van Seniorenuniversiteit zijn:

1. Beperkte doelgroep: Hoewel de organisatie zich richt op senioren, kan het zijn dat niet alle senioren zich aangesproken voelen door het aanbod van de organisatie. Dit kan afhankelijk zijn van individuele interesses en voorkeuren.
2. Kosten: Voor sommige senioren kunnen de kosten van de lezingen een drempel vormen om deel te nemen. Hierdoor kan de doelgroep worden beperkt.
3. Beperkte toegang: Niet alle senioren hebben toegang tot de locaties waar de lezingen worden gehouden, of hebben mogelijkheden om te reizen naar de locaties. Dit kan een belemmering vormen voor deelname aan de lezingen.

Al met al heeft de Seniorenuniversiteit veel te bieden voor senioren die hun kennis willen vergroten en geïnteresseerd zijn in verschillende onderwerpen. De organisatie kan echter nog meer senioren bereiken door eventuele drempels weg te nemen en het aanbod verder te diversifiëren.

chatGPT

OpenAI consultant

De stuurgroep van de Seniorenuniversiteit UHasselt heeft in haar vergadering van 24 april 2023 besloten om 3x een mooi bedrag te schenken aan volgende goede doelen:

- het 'Fonds Alzheimer en Dementie', meer specifiek het onderzoek rond Alzheimer van prof. dr. Ilse Dewachter. Op 23 oktober 2023 zal zij trouwens een lezing voor de Seniorenuniversiteit verzorgen.
- het 'Fonds Oncologie', een initiatief van het Limburg Clinical Research Center (LCRC) dat zich inzet bij het onderzoek ter verbetering van de zorg en de kwaliteit van het leven van de kankerpatiënten. Eén van de trekkers is Prof dr. Piet Stinissen (pro-decaan faculteit Geneeskunde en Levenswetenschappen, UHasselt).
- 'Talenten Academie Limburg (TALim)', een organisatie die onder andere schooluitval wil tegengaan door tieners te helpen talenten te ontdekken en te ontwikkelen. Mevr. Steffanie Leen is coördinator en de onlangs overleden prorector Luc De Schepper was één van de grote bezielers van TALim samen met de vorige gouverneur van Limburg Herman Reynders.

Dank aan alle leden van de Seniorenuniversiteit, want het is dankzij hun jaarlijks lidgeld dat we deze schenkingen kunnen realiseren.

Maandag 2 oktober 2023 – 14.00u

Economische situatie van België en de Eurozone.

PROF. DR. PAUL DE GRAUWE - LONDON SCHOOL OF ECONOMICS - KU LEUVEN

In de weekendeditie van een Vlaamse kwaliteitskrant stond eind april in verband met economische modellen: "Wie gelooft die economen nog? Voorspelling na voorspelling gaat de mist in: de inflatie is niet tijdelijk, de gevreesde diepe recessie komt er niet. Hoe komt dat?" Op deze uitspraak reageerde professor De Grauwe met "Economen kunnen niet beter voorspellen dan gewone mensen".

In de lezing zal professor De Grauwe een beeld proberen te geven van de economische situatie van België en de Eurozone zoals die momenteel wordt ingeschat. Een prognose maken voor de toekomst blijft zeer moeilijk. De gouverneur van de Nationale Bank België Pierre Wunsch stelde "iets wat nog nooit gebeurd is, kun je nu eenmaal niet voorspellen".

Prof. dr. Paul De Grauwe (°1946) is professor economie aan de London School of Economics and Political Science (LSE) en gewoon hoogleraar emeritus aan de Katholieke Universiteit Leuven.

Hij studeerde aan de KU Leuven en behaalde zijn doctoraat aan de John Hopkins University in Baltimore (Maryland, USA). Zijn academische loopbaan begon hij aan de KU Leuven, maar hij was ook verbonden aan tal van instellingen zoals het Internationaal Monetair Fonds, het Centre for European Policy Studies, de Europese Centrale Bank. Hij is redacteur van economische tijdschriften en schrijft een column in de Financial Times, is lid van de economische adviesgroep van J.M. Barroso, voormalig voorzitter van de Europese Commissie.

Hij was gastprofessor aan verschillende Europese universiteiten. Na zijn emeritaat zette hij zijn academische loopbaan verder aan de London School of Economics.

Hij was politiek actief, eerst als gecoöpteerd senator (1981-1985), vervolgens als volksvertegenwoordiger in de Kamer (1985-1999) en als senator (1999-2003) in de senaat.

Maandag 9 oktober 2023 – 14.00u

Werk in een gedecarboniseerde wereld alles op elektriciteit?

PROF. DR. JOHAN DRIESEN - KU LEUVEN

Elektrificatie lijkt wel de cruciale stap te zijn in de transitie naar een duurzaam, gedecarboniseerd energiesysteem, denk maar aan elektrische voertuigen in plaats van auto's met brandstofmotoren, of verwarmen met warmtepompen als vervanging van gas- of oliegebaseerde verwarmingsketels. Men kan inderdaad ver denken met dit soort 'directe elektrificatie', maar de vraag stelt zich waar de grenzen liggen voor dit soort technologieshifts: kan men bijvoorbeeld elektrisch vliegen of varen? Wordt elektriciteit de enige energievecteur voor de industrie?

Of is waterstof een alternatief zoals vaak wordt gesuggereerd? Is dit een waardevol alternatief of wordt het probleem verschoven, immers bij waterstofproductie heeft men ook (duurzame) elektriciteit nodig?

In deze lezing worden de voor- en nadelen van directe en indirecte elektrificatie op een rij gezet. De verschillende opties voor de onderliggende energiestromen worden op bevattelijke manier voorgesteld, en afgewogen met een blik op een klimaatneutrale toekomst.

Prof. dr. Johan Driesen behaalde in 1996 het diploma van Burgerlijk Ingenieur aan de KU Leuven. Hij promoveerde eveneens aan de KU Leuven in Electrical Engineering in 2000. Vervolgens werd hij in 2000-2001 gastonderzoeker aan het Imperial College of Science, Technology and Medicine, London, UK. In 2002 werkte hij aan de Universiteit van Californië, Berkeley, VS.

Momenteel is hij gewoon hoogleraar aan de KU Leuven en doceert hij vermogenselektronica, hernieuwbare energiebronnen, aandrijving en elektromobiliteit. Hij doet onderzoek naar gedistribueerde energiebronnen, waaronder hernieuwbare energiesystemen, laagspannings gelijkstroomsystemen, vermogenselektronica en toepassingen daarvan, bijvoorbeeld in hernieuwbare energie, opslag en elektrische voertuigen.

Binnen EnergyVille, het samenwerkingsverband onderzoek gespecialiseerd in energie in slimme steden en gebouwen, in samenwerking met VITO en IMEC, is Johan Driesen betrokken bij de programma's rond vermogenselektronica, energiesystemen en gedistribueerde energiebronnen. Johan Driesen was ook programmadirecteur van de masterprogramma's in energie aan de KU Leuven.

Maandag 16 oktober 2023 – 14.00u

Tegendraadse beschouwingen.

PROF. DR. GUY VANHEESWIJCK - UNIVERSITEIT ANTWERPEN - KU LEUVEN

Wanneer en waarom werden gelovige christenen in Vlaanderen en in Nederland 'onbemand' en wat zijn daarvan de (politieke) gevolgen? Hoe dienen hedendaagse christenen daarop te reageren? Zouden we vandaag als catacomben christenen - samen met 'beminde ongelovigen en zoekers' - de grote vragen over mens, wereld en God niet opnieuw ter sprake brengen en dit vanuit de overtuiging dat het niet fout is om dat juist nu weer vanuit een religieus perspectief te doen?

Prof. dr. Guy Vanheeswijck is emeritus hoogleraar aan de Universiteit Antwerpen en de KU Leuven. Hij studeerde Germaanse filologie en Wijsbegeerte aan de KU Leuven. Hij doctorerde over het metafysica-concept van Collingwood (1990, KU Leuven).

Zijn academische loopbaan zette hij verder als docent wijsgerige antropologie aan de UFSIA (later Universiteit Antwerpen) en aan de KU Leuven. Aan het einde van zijn academische loopbaan doceerde hij Metafysica, Cultuur- en godsdienstfilosofie aan de Universiteit Antwerpen en de KU Leuven. Hij is auteur van verschillende boeken, zijn laatste werk verscheen in 2019 met als titel 'Onbeminde gelovigen: waarom we religieus blijven'.

Hij is columnist voor het tijdschrift Tertio en ondervoorzitter van de School voor Comparatieve Filosofie Antwerpen vzw.

Maandag 23 oktober 2023 - 14.00u

Therapie en preventie van Alzheimer dementie: utopie of werkelijkheid?

PROF. DR. ILSE DEWACHTER - UNIVERSITEIT HASSELT

In haar lezing geeft professor Dewachter inzicht in het ziekteproces, de symptomen en de onderliggende mechanismen van Alzheimer dementie. Ze geeft een overzicht van de vooruitgang in het onderzoek rond Alzheimer dementie op vlak van diagnose, preventie en therapie. Hiervoor blikt ze terug op haar 30 jaar ervaring in onderzoek op internationaal niveau en in samenwerking met internationale onderzoeksgroepen naar de ziekte. Hierbij worden de belangrijkste bevindingen op internationaal vlak belicht.

Met deze lezing beoogt professor Dewachter een duidelijk beeld te geven van de huidige status van het onderzoek, wat dit betekent voor de patiënt en zijn omgeving, en een vooruitblik op de toekomst inzake therapie en preventie voor Alzheimer dementie.

Prof. dr. Ilse Dewachter promoveerde in 2001 aan het Centrum voor Menselijke Erfelijkheid van de KU Leuven als doctor in de Medische Wetenschappen. Vervolgens volgde zij een FWO-postdoctorale opleiding aan de KU Leuven. Ze verkreeg in 2011 een mandaat aan UCL, waar ze gestart is met onderzoeksgroep gericht op pathogenetische mechanismen van Alzheimer door gecombineerde in vitro, ex vivo en in vivo analyse. Sinds 2017 is Ilse Dewachter aangesteld binnen het zelfstandig academisch personeel van de Universiteit Hasselt, momenteel in de rang van gewoon hoogleraar. Haar onderzoek is gericht op de studie van de mechanismen van Alzheimer dementie en gerelateerde neurodegeneratieve aandoeningen, met als doel de ontwikkeling van therapeutische en preventieve strategieën. De expertise van professor Dewachter wordt internationaal erkend, gereflecteerd in haar publicaties, uitnodigingen voor internationale congressen, wetenschappelijke adviesraden en samenwerkingen met nationale en internationale biomedische en farmaceutische bedrijven. Zij is hoofd van de onderzoeksgroep neurowetenschappen.

Maandag 13 november 2023 – 14.00u

De geboorte van een nieuw onderzoeksdomein: seismologie van sneldraaiende sterren.

PROF. DR. CONNY AERTS - KU LEUVEN

Een 10-tal jaar geleden gaf Conny Aerts een lezing voor de Hasseltse seniorenuniversiteit over doorbraken in ster- en exoplaneten onderzoek. Ondertussen zijn er heel wat realisaties bij gekomen. In deze nieuwe lezing geeft de spreker op een toegankelijke manier een inleiding in het nieuwe onderzoeksdomein dat haar in 2022 de Internationale Kavli Prijs in de Astrofysica oplevert. Na een korte (her)introdactie van asterozeismologie, gaat ze dieper in op de doorbraken die haar onderzoeksteam het afgelopen decennium realiseerde. Ze plaatst de opgemeten draaisnelheden van de diepe gaslagen van duizenden sterren in de schijnwerpers en legt uit waarom dat zo vernieuwend is voor de hedendaagse astrofysica. Ze eindigt met de voorstelling van haar toekomstplannen dankzij een nieuw project, 4D-STAR, gefinancierd als Synergy Grant door de Europese Onderzoeksraad.

Prof. dr. Conny Aerts studeerde af aan de Universiteit Antwerpen in de wiskunde en behaalde haar doctoraat in 1993 aan de KU Leuven met een proefschrift waarin ze een methodologie ontwierp en toepaste op tijdreeksen van hoge-resolutie spectra van sterren met het doel hun oscillatie modi te identificeren. Als postdoc bestudeerde ze aan de University of Delaware straling gedreven sterrenwinden.

Ze is gewoon hoogleraar aan de KU Leuven sinds 2007 en titularis sinds 2004 van een leerstoel asterozeismologie aan de Radboud Universiteit Nijmegen waar ze de expertisepool in de oscillaties van compacte sterren uitbouwde. Ze verwierf in 2009 een ERC Advanced Grant van de Europese Onderzoeksraad, waarmee ze de data bestudeert van het Kepler Space Observatory. Sinds 2011 is ze voorzitter van het Instituut voor Sterrenkunde binnen de KU Leuven, lid van de Koninklijke Vlaamse Academie van België voor de Wetenschappen en Kunsten en werd ze gekozen als lid van de Koninklijke Nederlandse Akademie van Wetenschappen.

Ze ontving tal van prijzen, in 2021 werd haar de Kavliprijs in astrofysica toegekend.

Ze is gespecialiseerd in de asterozeismologie. De oscillaties van sterren worden gedetecteerd en geïnterpreteerd om de interne fysica van sterren te bepalen, geboorte massa, chemische samenstelling en ouderdom. Haar onderzoekseenheid werkte classificatiemethoden uit die toelaten het onderzoek niet per ster uit te voeren, maar op grotere tijdreeksen en vervolgens de interessantste sterren te selecteren voor een vervolgonderzoek.

Eenzaamheid: een probleem van deze tijd?

PROF. DR. LUC GOOSSENS - KU LEUVEN

We zijn in onze digitale wereld steeds nauwer met elkaar verbonden, maar anderzijds lijken we ons eenzamer te voelen. Deze vaststelling roept een aantal vragen op die we in deze lezing bespreken op basis van recent onderzoek uit de psychologie. De resultaten van dit onderzoek zijn vaak onverwacht en kunnen een aantal mythes over eenzaamheid uit de wereld helpen. In een eerste deel van de lezing wordt kort toegelicht hoe eenzaamheid wordt omschreven door psychologen en hoe zij onderzoek doen over eenzaamheid.

Eenzaamheid is het subjectieve gevoel van ontevredenheid over de eigen sociale relaties. Dit gevoel is niet hetzelfde als alleen zijn of sociaal geïsoleerd zijn. Het is goed mogelijk dat iemand die veel tijd alleen doorbrengt zich niet eenzaam voelt. En mensen die veel sociale contacten hebben, kunnen zich toch eenzaam voelen als de kwaliteit van deze relaties onvoldoende is. In het tweede deel worden drie vragen over eenzaamheid behandeld: (1) Hangt eenzaamheid samen met de leeftijd? (2) Worden wij steeds eenzamer? (3) Zijn we eenzamer geworden tijdens de coronapandemie?

Uit onderzoek blijkt dat eenzaamheid niet alleen bij ouderen voorkomt. Mensen van alle leeftijden kunnen zich eenzaam voelen en dit om verschillende redenen. Naast de leeftijd spelen immers ook nog heel wat andere factoren een rol. Vooral het recente onderzoek over de toename van eenzaamheid voor en tijdens de pandemie geeft inzicht in de risicofactoren.

Prof. dr. Luc Goossens was jarenlang verbonden aan de onderzoekseenheid Schoolpsychologie en ontwikkeling van de faculteit Psychologie en pedagogische wetenschappen van de KU Leuven. Sinds 1 oktober 2022 is hij emeritus. Hij heeft vooral onderzoek gedaan naar eenzaamheid bij jongeren (leerlingen van het secundair onderwijs). Recent heeft hij de focus van zijn onderzoek verbreed en hij bestudeert nu ook eenzaamheid bij jongere en oudere volwassenen. Prof. Goossens heeft heel wat bestuursfuncties gehad in internationale wetenschappelijke verenigingen. Hij was onder meer President van de European Association for Research on Adolescence (EARA) en de European Association of Developmental Psychology (EADP) en is op dit moment Secretary General van de International Society for the Study of Behavioral Development (ISSBD), de internationale vereniging van ontwikkelingspsychologen. Zijn werk heeft zowel in binnen- als buitenland erkenning gekregen. Zo was hij onder meer houder van de Francqui leerstoel (2010) aan de Vrije Universiteit Brussel. Hij is een Fellow van de International Society for the Study of Behavioral Development (ISSBD) (2018) en ontving de Outstanding Mentor Award van de European Association for Research on Adolescence (EARA) (2020).

Maandag 27 november 2023 - 14.00u

Werken met hart en ziel. Fundamenten van een 'Great Place to Work'.

WOUTER TORFS - CENTRUM VOOR ALGEMEEN WELZIJN VLAANDEREN

Schoenen Torfs is een keten van schoenwinkels in Vlaanderen, opgericht na 1948 in Lier. In 1986 stapte Wouter Torfs (derde generatie) in het familiebedrijf. Schoenen Torfs werd tien keer verkozen tot Beste Werkgever van België en één keer tot Beste Werkgever van Europa. In zijn lezing staat Wouter Torfs stil bij de fundamenten van een 'Great Place to Work' en geeft hij een aantal leuke geheime recepten prijs. Hij legt de link tussen een ijzersterke bedrijfscultuur die de basis is van een sterk economisch verhaal en maatschappelijk verantwoord ondernemen. In zijn lezing maakt hij ook een bruggetje naar zijn huidige mandaat als voorzitter van het Centrum voor Algemeen Welzijn Vlaanderen (CAW Vlaanderen) en blikt hij terug op 37 jaar ondernemen in Vlaanderen.

Wouter Torfs werd geboren in Lier in 1958 in een ondernemersfamilie. Hij studeerde rechten aan de KU Leuven, na zijn afstuderen in 1981 was hij drie jaar advocaat aan de balie Antwerpen.

In 1986 stapte hij in het familiebedrijf, werd assistent-algemene directie in 1989 en is CEO sinds 1990. Onder zijn leiding nam het aantal winkels toe van 26 naar 76 en steeg de omzet van 10 naar 115 miljoen euro.

In mei 2022 zette hij een stap opzij en koos resoluut voor een andere richting, hij werd voorzitter van het Centrum voor Algemeen Welzijn Vlaanderen. Hij wil zich nog meer engageren en ziet het als een voortzetting van zijn rol als sociaal ondernemer. Zijn doel is onder meer om CAW duidelijker in de markt te zetten.

Maandag 4 december 2023 – 14.00u

Ingenieursuitdagingen bij nucleaire ontmanteling en de aanpak van radioactief afval.

PROF. DR. WOUTER SCHROEYERS - UNIVERSITEIT HASSELT

De uitvoering van de ontmanteling van Belgische nucleaire installaties en de aanpak van het gegenereerde radioactief afval brengen bijzondere ingenieursuitdagingen met zich mee. De lezing behandelt de verschillende fasen van nucleaire ontmanteling en de daarmee verbonden uitdagingen. In detail worden de uitdagingen besproken die verbonden zijn aan de radiologische karakterisatie van een nucleaire site in ontmanteling. In de lezing worden mogelijkheden tot automatisering van deze metingen (al dan niet met behulp van robots) besproken. Ook uitdagingen in de training van werkers voor het veilig uitvoeren van de werkzaamheden voor de ontmanteling worden besproken. De aanpak van het ViNuS ('Virtual Nuclear Reality Simulator') innovatief onderwijsproject wordt hierbij geduid. In tweede instantie wordt er stilgestaan bij de verschillende vormen van radioactief afval die gegenereerd worden bij de uitbating en ontmanteling van een kerncentrale. Daarnaast wordt ingezoomd op de aanpak van het geproduceerde radioactief afval. Onderzoeksuitdagingen rond de ontwikkeling van een geschikte matrix voor stockage van radioactief afval worden besproken...

Prof. dr. Wouter Schroeyers is voorzitter van het Onderwijs Management Team (OMT) voor de opleiding Nucleaire Technologie (faculteit Industriële Ingenieurswetenschappen) en onderzoeker binnen de Nucleair Technologische (NuTeC) onderzoeksgroep die deel uitmaakt van het Centrum voor Milieukunde (CMK) van de UHasselt. Hij is de academisch verantwoordelijke voor het postgraduaat Stralingsdeskundige dat aangeboden wordt in samenwerkingsverband tussen UHasselt en SCK-CEN.

Prof. dr. Wouter Schroeyers is gespecialiseerd in het onderzoek naar de behandeling en recyclage van radiologisch gecontamineerde reststromen. Enerzijds focust zijn onderzoek op de karakterisatie, behandeling en recyclage van natuurlijk voorkomende radioactieve materialen (NORM). Anderzijds omvat zijn onderzoek de karakterisatie van gecontamineerde materialen bij nucleaire ontmanteling, afscheiding van radiologische fracties en de immobilisatie van het gegenereerde radioactief afval. Hij is de hoofdonderzoeker voor UHasselt in het Euratom H2020 project RADONORM (2020-2025). Voorheen was hij de voorzitter van het Europese COST network NORM4Building en medeoprichter van de Europese NORM Associatie (ENA, opgericht in 2017). Momenteel is hij de leider van de technische werkgroep rond NORM Inventories voor het IAEA (Internationaal Atoomenergie Agentschap) NORM ENVIRONET project. Hij was de hoofdonderzoeker voor UHasselt voor de uitvoering van het ARCHER energietransitiefonds project (2018-2021) waar in samenwerking met industriële partners Equans en Magics en de Acro onderzoeksgroep van KU Leuven een robot ontwikkeld werd voor mapping van radiologische gecontamineerde areas.

Maandag 11 december 2023 – 14.00u

Migratiestromen: trends, uitdagingen en opportuniteiten.

PROF. DR. ILSE RUYSSSEN - UNIVERSITEIT GENT

Deze lezing probeert de toehoorder wegwijs te maken in huidige migratiepatronen en brengt belangrijke nuances aan met betrekking tot de grootte van migratiestromen en implicaties voor de maatschappij. In de lezing wordt gestart met een overzicht van belangrijke migratiepatronen, globaal en in het verleden.

Migratie heeft de laatste decennia enorm aan belang gewonnen. De vraag is of er nu zoveel meer mensen migreren? En waarheen? Wat zet mensen aan om te migreren? En hoe verklaren we waarom migratiestromen wereldwijd relatief constant blijven over de tijd? Waarom migreren sommige mensen wel en andere mensen niet?

Vandaag worden vaak de uitdagingen die migratie met zich meebrengt in de verf gezet, maar we mogen niet vergeten dat migratie ook een belangrijke bron van vooruitgang is geweest. Vandaar dat ook ingegaan wordt op de economische implicaties van migratie voor de arbeidsmarkt, de sociale zekerheid en de opportuniteiten die migratie biedt zowel voor de landen van oorsprong als de landen van bestemming.

Prof. dr. Ilse Ruyssen is hoofddocent Migratie-economie (vakgroep Economie) aan de Universiteit Gent en professorial fellow aan de United Nations University in Brugge. Ze doet onderzoek naar de bepalende factoren van de migratiebeslissing en immobiliteit, evenals naar de implicaties van migratie en niet-migratie voor het welzijn en levensonderhoud van individuen en gemeenschappen. Sinds 2020 coördineert ze het Internationaal Thematisch Netwerk 'CliMigHealth', dat wetenschappers van over de hele wereld en tal van disciplines samenbrengt in hun onderzoek rond de relatie tussen klimaatverandering, migratie en gezondheid(szorg).

Maandag 18 december 2023 – 14.00u

De geboren entertainer: George Gershwin.

PROF. WALDO GEUNS - KONINKLIJK CONSERVATORIUM BRUSSEL

George Gershwin schreef schitterende muziek. Maar is het jazz? Of is het klassieke muziek? Of hoort zijn muziek thuis in de afdeling 'lichte muziek'? Zijn muzikale vernieuwingen openden nieuwe wegen voor de jazzmuziek en inspireerden componisten zoals Maurice Ravel en Igor Stravinsky om de grenzen van de klassieke muziek open te gooien. Wat een leven heeft die George Gershwin gehad! Hij stierf onverwacht op zijn 38ste en was op weg om zijn eigen 'American Dream' te verwezenlijken. Tijdens dit vertelconcert neemt Waldo Geuns je mee in de wereld van deze bijzondere Amerikaanse componist en swingt hij erop los met de 'Rhapsody in Blue' en gekende songs zoals 'Summertime' of 'I got Rhythm'. Muziek die nog dagen in je hoofd zal blijven nazinderen na het bijwonen van deze namiddag.

Prof. Waldo Geuns behaalde een master Piano (2004 Koninklijk Conservatorium Brussel), een master met Specialisatie Kamermuziek (2007 Koninklijk Conservatorium Brussel), een master in de Musicologie (2008) en Filosofie (2011) aan de KU Leuven en een Expert Degree aan de UAntwerpen Management School (2008). Sinds september 2020 is hij docent muziekgeschiedenis en filosofie aan het Koninklijk Conservatorium Brussel (KCB). Daarnaast is hij pianist en manager bij Sopra la Musica vzw sinds 2009.

Het verhaal achter de muziek, dat is wat de Hasseltse pianist en verteller **Waldo Geuns** sinds jongs af aan passioneert. Het leidt hem van de piano naar de muziektheorie, de musicologie en de filosofie. In elk optreden van Waldo Geuns zijn al deze disciplines onlosmakelijk met elkaar verbonden. Voortbouwend op zijn onuitputtelijke kennis over de klassieke, jazz-, wereld- en volksmuziek, houdt hij ervan om zich te omringen met andere muzikanten, met wetenschappers, modeontwerpers, dansers, schrijvers of zelfs een paardenstunteam om tot originele concertervaringen te komen. De virtuoze en expressieve manier waarop Waldo Geuns zich uitdrukt zowel als uitvoerder én als verteller maakt van hem een graag geziene gast op Radio 1 en Radio Klara, en op de belangrijke concertpodia en festivals in België en in het buitenland. In april 2018 verscheen zijn eerste solo-cd *Cuentos de Amor* met eigen muziek en met de Goyescas van Enrique Granados bij het label Antarctica Records. Samen met de cd publiceerde hij een bijhorende luistergids *Spanish Stories*. Want hij deelt ook graag zijn muzikale passie op papier. Hij schrijft regelmatig voor cultuurmagazines en was jarenlang verantwoordelijk voor de publicaties van Flagey in Brussel. Hij is verbonden aan Davidsfonds als docent en als reisleider bij de buitenlandse cultuurreizen.

Maandag 8 januari 2024 – 14.00u

Dit is Europa. De geschiedenis van een unie.

PROF. DR. HENDRIK VOS - UNIVERSITEIT GENT

De Europese Unie is belangrijk. Het is een markt zonder slagbomen, maar met vele regels. Voor alle grote uitdagingen van vandaag verwachten we antwoorden van Europa. Maar waar komt die Europese Unie vandaan? Was er ooit een groot plan? Of is ze haast 'al stoemelings' gegroeid?

In deze lezing vertelt Hendrik Vos op basis van anekdotes en petite histoire hoe de Europese Unie ontstaan is, na de Tweede Wereldoorlog, en hoe ze uitgroeide tot de politieke machine die ze vandaag is. Het verloop stond nooit met zekerheid vast en had dikwijls te maken met toevalligheden, onverwachte gebeurtenissen, vriendschappen of botsende karakters. Het is de historie van ministers die cello speelden, een grondwet die in een braadkip belandde, een huwelijk in Moskou, de ondertekening van blanco vellen en zoveel meer. Het is een verhaal dat soms pakkend is, soms grappig, nu eens serieus, en dan weer vol misverstanden.

Prof. dr. Hendrik Vos is professor Europese politiek aan de UGent (vakgroep Politieke Wetenschappen) en is als columnist verbonden aan De Standaard. Hij probeert de Europese politiek op een begrijpbare wijze uit te leggen en werd daarvoor enkele jaren geleden bekroond met de Wablieftprijs voor klare taal, samen met VRT-journalist Rob Heirbaut. Met Heirbaut maakte hij ook de televisiereeks 'Het IJzeren Gordijn', die in 2014 op Canvas te zien was, naar aanleiding van de 25ste verjaardag van de val van de Muur. Met radiomaker Sven Speybrouck trok hij voor de podcast 'Het mirakel van Schuman' in 2021 door Europa, op zoek naar verhalen over de geschiedenis van de eenmaking. Deze podcast is gebaseerd op het boek 'Dit is Europa: de geschiedenis van een Unie', waarin met veel anekdotes en petite histoire verteld wordt over het ontstaan van de Europese Unie. Van dat boek is er ook een theaterversie die in januari 2023 in première ging in de Minard in Gent.

Maandag 15 januari 2024 – 14.00u

Veilige zorg als blijvende uitdaging!

PROF. DR. JOHAN HELINGS - UNIVERSITEIT HASSELT

We zijn fier op verschillende aspecten van onze gezondheidszorg, maar de veiligheid ervan is en blijft een uitdaging. De oorzaken van onveilige zorg zijn veelvuldig, maar we mogen niet vergeten dat ook zorgverleners mensen zijn en dat mensen helaas fouten maken. Hierover werd reeds gerapporteerd, meer dan 20 jaar geleden, in het rapport 'To Err is Human', maar de impact van fouten kan groot zijn, zowel voor de getroffen patiënt als voor de betrokken zorgverlener en voor de samenleving. De impact van ziekenhuisinfecties is bekend. Maar we schrikken als de OESO de financiële impact van onveilige zorg in beeld brengt. Alhoewel iedereen evenwel overtuigd is van het belang van veilige zorg, blijft het lastig om dit in de praktijk te brengen. We hebben de impact en de omvang van onveilige zorg (te) lang onderschat, dachten dat vermijdbare incidenten met schade voor de patiënt uitzonderlijk waren en bleven daarbij ook te lang steken in een bestraffende benadering. We doen, in tegenstelling met andere landen, nog steeds (te) weinig systematisch onderzoek naar het voorkomen en de impact van onveilige zorg, we worstelen mede door onze vrijheidsgraden met het ontwikkelen van structurele veiligheidskaders die we al snel als bureaucratisch ervaren en ook in de opleiding van onze zorgprofessionals is er nog relatief weinig aandacht voor. Onze zorgprofessionals blijven daardoor vaak in de kou staan, we kunnen (en moeten) beter. Het is daarom noodzakelijk dat een zorgvuldige context ontwikkeld wordt, ééntje waarbij het ontstaan van fouten in de zorg zoveel mogelijk vermeden wordt, waar de zorgprofessionals ondersteund worden door een systeem, met expliciete foutpreventie door gedragen richtlijnen, goede procedures en samen goed geïnformeerde patiënten die actief mee opvolgen. Een context waarin slim gebruikgemaakt wordt van technologie en waarbij geïnvesteerd wordt in een lerende organisatie, zodat de veiligheid systematisch kan verbeterd worden. Er is nog veel marge om te verbeteren en de bereidheid om dat te doen is groot, zoals ook blijkt uit tal van voorbeelden, maar een globaal plan en volgehouden inspanningen zijn noodzakelijk.

Prof. dr. Johan Hellings is sociaal verpleegkundige, master in Medisch sociale wetenschappen en Ziekenhuisbeleid, hij behaalde een postgraduaat Bedrijfskunde, een master in Business Administration (MBA, Vlerick) en een doctoraat (KU Leuven) in de Medische wetenschappen met een proefschrift gericht op veilige zorg. Hij was achtereenvolgens directeur van de psychiatrische kliniek Broeders Alexianen in Tienen, het Ziekenhuis Oost Limburg in Genk en is sinds 2013 directeur van AZ Delta, een groot fusieziekenhuis in Roeselare, Menen en Torhout. Hij is sinds 2008 tevens verbonden aan de UHasselt en vandaag deeltijds hoofddocent aan de faculteit Geneeskunde en levenswetenschappen waar hij - samen met Prof. dr. Jochen Bergs - mede-oprichter en inspirator is van de nieuwe, voor Vlaanderen unieke, masteropleiding Systeem en procesinnovatie in de gezondheidszorg, die in september 2022 van start is gegaan. Veilige zorg is een belangrijk onderdeel van deze nieuwe masteropleiding.

ADULTS ONLY

Maandag 22 januari 2024 – 14.00u

Let's talk about sex: de geschiedenis van prostitutie in België en elders.

PROF. DR. MAGALY RODRIGUEZ GARCIA - KU LEUVEN

Deze lezing vertrekt vanuit een recente publicatie (Prometheus, 2022) van zeven historici en één sekswerker. Ze vertelt niet enkel de evolutie van prostitutie in België van de middeleeuwen tot heden, maar plaatst die geschiedenis in een bredere (internationale) context.

Zowel de visies van kerkelijke en seculiere elites op commerciële seks, als de profielen van sekswerkers, hun zelfperceptie, motivering, werkomstandigheden en omgang met politie, burens, klanten of pooiers komen aan bod. Er wordt ook aandacht geschonken aan de werkwijze van historici en de creatieve manier waarop ze de verkoop van seksuele diensten in het verleden beter proberen te verklaren. De lezing biedt met andere woorden een mooie gelegenheid om prostitutie én het historische métier beter te begrijpen.

Prof. dr. Magaly Rodriguez Garcia werd geboren in Ecuador. Na een kort studieverblijf in de VS, verblijft ze sinds 1994 in België. Ze werd in 2001 wetenschappelijk medewerker van het Centrum voor Interdisciplinaire Studie van Brussel van de Vrije Universiteit Brussel. Aan deze universiteit behaalde ze haar doctoraat in de Geschiedenis in 2008. Na een aantal gastdocentschappen aan de KU Leuven en de UGent, postdoctoraal Fellow Francqui Stichting en postdoctoraal onderzoeker bij de VUB werd ze in 2015 docent en in 2020 hoofddocent geschiedenis aan de KU Leuven. Ze is sinds 2020 ook hoofd van de Onderzoekseenheid Moderniteit en Samenleving, 1800- 2000 (MoSA) aan dezelfde universiteit. Haar expertise en publicaties bevinden zich op het terrein van geschiedenis van internationale organisaties, globale arbeid, marginaliseringsprocessen en subalterniteit.

Maandag 29 januari 2024 – 14.00u

Chocolade, waarom we er niet vanaf kunnen blijven.

PROF. DR. REMCO HAVERMANS - UNIVERSITEIT MAASTRICHT

Chocolade is het meest gegeten snoepgoed ter wereld. Chocolade maakt alles (nog) lekkerder. En dat is eigenlijk best bijzonder want cacao is vreselijk bitter en dat is niet iets wat men heel erg smakelijk vindt. De Spaanse veroveraars die als eerste Europeanen de Azteekse 'xocolatl'-drank proefden, waren dan ook niet bepaald gecharmeerd van deze ruïne, met cacao bereide drab die de sjamanen voor hun rituelen gebruikten. Aan het Spaanse hof werd de cacaodrank echter gemaakt met heel veel suiker en verschillende specerijen en dat sloeg aan. De rest is geschiedenis. De liefde voor chocola is niet het resultaat van toegevoegde suikers. Het is evenmin het resultaat van mysterieuze stoffen in de cacao zelf. Chocola is zo populair omdat het op een buitengewone manier onze door evolutie gevormde vermogen om etenswaren lekker te leren vinden uitbuit. Dat leervermogen is in essentie datgene wat Ivan Pavlov begin twintigste eeuw in zijn labo in Sint-Petersburg observeerde: klassiek conditioneren. Conditioneren verwijst naar het leren van een associatie tussen twee gebeurtenissen. De ene gebeurtenis voorspelt de andere. De honden in Pavlov's laboratorium leerden dat een rinkelende bel voer voerspelt. Maar welke associatie leren we dan met het eten van chocolade? En als deze associatie is aangeleerd, kan deze dan ook weer worden vergeten of afgeleerd?

Prof. dr. Remco Havermans (°1974) studeerde psychologie aan de Radboud Universiteit Nijmegen. In 1999 behaalde hij aan de Universiteit Maastricht zijn doctoraat met onderzoek naar de Pavlovianse grondslagen van middelenverslaving en eetgedrag. Hij vervolgde zijn onderzoek bij de faculteit Psychologie aan de Universiteit Maastricht. In 2015 startte hij een eigen onderzoeksgroep, de Laboratory of Behavioural Gastronomy, aan de Campus Venlo. De primaire missie van deze onderzoeksgroep is een 'beter leven door beter eten'. De centrale onderzoeksvraag daarbij is: 'Waarom eten wij wat wij eten?' en die vraag probeert Remco Havermans te beantwoorden door het bestuderen van smaakbeleving en eetgedrag. Sinds 2019 is Remco Havermans bijzonder hoogleraar Jeugd, Voeding en Gezondheid aan de Campus Venlo van de Universiteit Maastricht. Hij is (co-)auteur van meer dan honderd etenschappelijke publicaties, en werkt momenteel aan verschillende onderzoeksprojecten: onderzoek naar veranderde smaakbeleving bij (kinder-)kanker, de rol van reuk en smaak bij de eetlust van COPD-patiënten, en het aanleren van een voorkeur voor groenten bij kleuters.

Maandag 5 februari 2024 – 14.00u

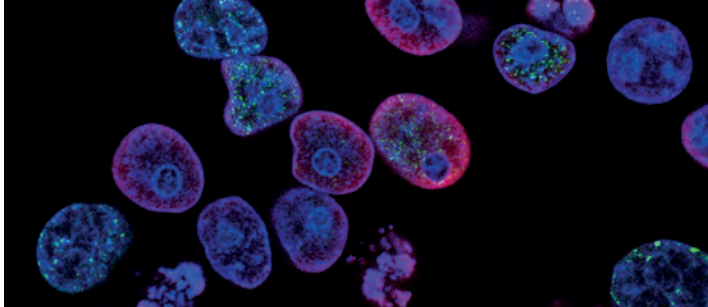
Historische breukpunten tussen Oost- en West-Europa.

PROF. DR. LIEN VERPOEST - KU LEUVEN

Oekraïne en Rusland hebben een lange en complexe gedeelde geschiedenis. Vandaag de dag is dat gedeelde verleden meer dan ooit een splijtzwam. De Russische en Oekraïense interpretaties van deze tumultueuze historische relatie liggen steeds verder uiteen. Zo presenteerde de Russische president Vladimir Poetin in de zomer van 2021 een zeer gekleurde lezing van de Oekraïense geschiedenis in een uitgebreid essay met als titel 'Over de historische eenheid tussen Russen en Oekraïners'. In deze lezing worden enkele van de meer extreme uitspraken van de voorbije jaren kritisch tegen het licht gehouden.

Ten eerste wordt een uitgebreid historisch overzicht geboden van de Oekraïense identiteits- en staatsvorming door de eeuwen heen. Ook de historische relatie met Rusland wordt besproken. In het tweede deel van de lezing kijken we naar de recente geschiedenis van Oekraïne. Hoe ontwikkelde het land zich als onafhankelijke staat na de implosie van de Sovjet-Unie in 1991? Wat waren de voornaamste interne en externe uitdagingen waar Oekraïne mee geconfronteerd werd? Er wordt besproken hoe het land sinds 2014 steeds meer een twistappelpunt werd tussen Oost en West, en hoe het Russisch discours de voorbije twee decennia steeds scherper en proactiever werd. Op deze wijze biedt deze lezing een genuanceerde visie op de gedeelde geschiedenis van Rusland en Oekraïne, met aandacht voor de Oekraïense nationale identiteit, maar ook voor de divergente drijfveren van andere geopolitieke actoren die in deze regio actief zijn.

Prof. dr. Lien Verpoest (°1977) is hoofddocent Oost-Europakunde in de Onderzoeksgroep Moderniteit en Samenleving 1800-2000 van het departement Geschiedenis van de faculteit Letteren van de KU Leuven. Ze is tevens lid van de stuurgroep Metaforum, de interdisciplinaire denktank van de KU Leuven, senior lid van het Leuven Centrum voor Global Governance Studies, en bestuurder van het Leuven Institute of Advanced Studies (LIAS) en de Dutch-Belgian Working Group on Eighteenth Century Studies. Haar onderzoek ligt op het snijpunt van geschiedenis, gebiedsstudies en vergelijkende politieke studies. Haar invalshoek is zowel een hedendaags als historisch perspectief. Professor Verpoest publiceert hoofdzakelijk op het terrein van diplomatieke geschiedenis, met de focus op Oost-West relaties en 'ongekende diplomaten'. Momenteel werkt ze aan een biografie over Marie-Caroline Murray - 'La Muse Belgique' - die een belangrijke maar weinig bekende rol speelde in Brussel (1770-1798) en Wenen (1798-1830). Sinds 2019 is Lien Verpoest co-promotor van het C1-project 'Connectiviteit, contestatie en samenwerking in mondiaal bestuur' (2018-2024) waar de contestatie van internationale normen en hun impact op internationale relaties beoordeeld wordt. Daarnaast is ze sinds 2021 promotor van een project over 'Gecontesteerd erfgoed', een multilevelanalyse van erfgoed als veiligheidsthema en uitdagingen voor de EU en VN als internationale actoren (2021-2023).

Maandag 26 februari 2024 – 14.00u

Innovaties in de behandeling van pancreaskanker.

DR. HALIT TOPAL - KU LEUVEN

Pancreaskanker staat bekend als een van de meest dodelijke vormen van kanker. De 5 jaarsoverleving is slechts 10 % en daarmee wordt deze kanker beschouwd als één van de meest dodelijke tumoren. Chirurgie is de enige kans op genezing. Echter, slechts 20-25 % van alle patiënten komen in aanmerking voor het heelkundig verwijderen van de tumor. Bovendien is de kans op overleving ook na chirurgie beperkt. In één van de grootste studies, met langdurige opvolging over de overleving na pancreaschirurgie, wordt aangetoond hoe de overlevingskansen verbeterd kunnen worden.

Hoewel de laatste jaren vooruitgang geboekt is in de systemische behandeling van verschillende kankertypes, lijken de nieuwe soort behandelingen op het eerste zicht niet werkzaam te zijn voor deze agressieve ziekte. Met behulp van 'single-cell RNA sequencing' en 'spatial transcriptomics' technologie wordt onderzoek gedaan naar de staat en genexpressie van verschillende celtypes op individueel niveau en hoe ze zich gedragen ten opzichte van elkaar. In de lezing wordt uitgelegd welke de bevindingen zijn en hoe ze kunnen gebruikt worden als aanknopingspunten om nieuwe behandelingen te ontwikkelen.

Dr. Halit Topal (°1987) studeerde geneeskunde aan de UHasselt (bachelor) en de KU Leuven (master). Na zijn master in de Geneeskunde (2012) behaalde hij een master in Algemene heilkunde aan de KU Leuven in 2018. Hij behaalde een doctoraat in de Biomedische wetenschappen in 2020 en werd master in Management en het Beleid van de gezondheidszorg in 2022, beide aan de KU Leuven. De titel van zijn doctoraatsproefschrift was 'Surgical innovations in pancreatic surgery'. Momenteel is dr. Topal verbonden als abdominaal chirurg in het UZ Leuven, hij is stafid abdominale - HPB heilkunde van het UZ Leuven.

Hij is lid van het bestuur van het Koninklijk Belgisch Genootschap voor Heilkunde.

In 2007 kreeg hij de 'Prijs ere beheerder Willy Goetstouwers voor de Meest verdienstelijke allochtone student'.

Maandag 4 maart 2024 – 14.00u

Gelijkheid tussen droom en realiteit: een alternatieve geschiedenis.

PROF. DR. WOUTER RYCKBOSCH - VRIJE UNIVERSITEIT BRUSSEL

Terwijl miljoenen mensen wereldwijd van nauwelijks een euro per dag leven, varen een handvol oligarchen rond in luxe yachts ter waarde van een half miljard euro. Sinds enkele jaren lijkt de kloof tussen arm en rijk opnieuw te groeien. Ongelijkheid, zowel in eigen land als op wereldschaal, wordt steeds vaker gezien als een politieke uitdaging: velen zien het als een bedreiging voor de democratie, een oorzaak voor migratie, en een hindernis in het nastreven van een succesvol klimaatbeleid. Maar is er wel een alternatief? Want wie pleit voor meer gelijkheid krijgt vaak het verwijt een dromer te zijn en over weinig realiteitszin te beschikken. In deze lezing wordt een historisch pleidooi gehouden voor meer gelijkheid. Niet vanuit een utopisch toekomstdenken, maar vanuit een goed begrip van het verleden.

Is ongelijkheid onvermijdelijk? In deze lezing duiken we in de lange geschiedenis van ongelijkheid op zoek naar antwoorden. Is ongelijk tussen mensen een natuurlijk fenomeen? Of is het een onvermijdelijk gevolg van beschaving? Is de welvaart vandaag gelijkjer verdeeld dan vroeger, of net niet? En op welke manieren hebben samenlevingen in het verleden getracht om ongewenste ongelijkheden tussen arm en rijk te bestrijden? We beginnen bij de vroegste geschiedenis van de mens, bekijken gelijkheid onder jagers-verzamelaars, en vragen ons af welke gevolgen de introductie van de landbouw en het ontstaan van de eerste steden hadden. Was het absolutistische en aristocratische ancien régime gelijkjer dan we vaak denken? En bracht de Franse Revolutie met haar slogan 'liberté, égalité, fraternité' wel verbetering? Doorheen deze woelige geschiedenis vragen we ons telkens af hoe ongelijkheid vorm kreeg en bestreden werd. Kunnen we in het verleden recepten vinden voor een gelijke samenleving?

Prof. dr. Wouter Ryckbosch is als hoofddocent Geschiedenis verbonden aan de Vrije Universiteit Brussel. Hij is hoofd van de onderzoeksgroep SHOC (Social History of Capitalism) en verricht onderzoek naar sociale en economische veranderingen in vroegmodern Europa. Hij publiceerde uitgebreid over de veranderingen in sociale relaties en ongelijkheid van de 14de eeuw tot de 19de eeuw. Momenteel werkt hij aan nieuw onderzoek over de geschiedenis van het vermogen in België van 1800 tot vandaag.

Maandag 11 maart 2024 – 14.00u

Het genetisch geheugen: wat DNA ons leert over ons verleden.

PROF. DR. MAARTEN LARMUSEAU - KU LEUVEN

Ieder van ons heeft via zijn DNA een uniek en levend archiefdocument overgeërfd. Genetici gaan daarom als archivariissen op zoek naar sporen uit het verre en recente verleden van een bevolking of familie. Tijdens deze lezing wordt het genetisch erfgoed in West-Europa en Vlaanderen voorgesteld. Hierbij zullen onder andere neanderthalers, prehistorische migraties, Merovingers, de Spaanse Nederlanden, koekoekskinderen, familienamen en koning Albert I de hoofdrol spelen.

Hyper-technologische laboratoria behoren niet tot de standaard locaties waarmee men de geschiedschrijving associeert. Naast bibliotheken en stoffige archieven draagt ieder van ons nochtans een levend archiefdocument, een eigen uniek genoom. Deze overgeërfde verzameling van DNA-informatie geeft genetici een intrigerend beeld over de evolutie van de mens tot de geschiedenis van de eigen voorouders. Het 'genetisch erfgoed' van een groep mensen uit een continent, land, regio, gemeente of zelfs familie biedt daardoor historische inzichten. Door analyse van zowel modern DNA van levende personen met stamboomgegevens, als ook oud-DNA afkomstig van humane resten uit opgravingen, is de kennis van het Vlaams genetisch erfgoed er de voorbije jaren sterk op vooruitgegaan. In deze lezing wordt ingegaan op de prehistorische en meer recentere migraties die een dergelijk sterke demografische impact hebben gehad, zodat er nog een spoor in het Vlaamse DNA wordt vastgesteld. Daarbij blijkt onder meer dat dominante gebeurtenissen uit onze nationale geschiedenis - zoals de invallen van de Vikingen of de Spaanse overheersing - niet altijd een genetische erfenis hebben nagelaten. Ten slotte wordt ook de genetische revolutie in de familiekunde aangetoond die (verre) verwantschap tussen individuen vaststelt, alsook inzichten in het seksueel gedrag van onze voorouders verwerft.

Prof. dr. Maarten Larmuseau (°1983) is een geneticus en bioloog, gespecialiseerd in genetische genealogie en evolutionaire genetica. Hij bestudeert de relatie tussen genetica en genealogie en gebruikt het genetisch erfgoed voor nieuwe inzichten en toepassingen binnen onder andere forensische genetica, historische demografie, geschiedenis en sociobiologie. Hij is docent en wetenschappelijk onderzoeker in de genetische genealogie en populatiegenetica binnen het Centrum Menselijke Erfelijkheid aan de KU Leuven. Sinds 2021 is hij ook verbonden als deeltijds docent genetisch erfgoed aan de opleiding Erfgoedstudies van de Universiteit Antwerpen. Eerder was hij geaffilieerd aan de University of Leicester.

Maandag 18 maart 2024 – 14.00u

Feynman's bloem – schoonheid x verwondering in de natuur.

PROF. DR. JEAN MANCA - UNIVERSITEIT HASSELT

Voor Nobelprijswinnaar Fysica Richard Feynman (1918-1988) heeft een bloem niet enkel uitwendige schoonheid, maar is er ook schoonheid op kleinere schaal, in de onderliggende structuur en onderliggende processen. De natuur en het leven komen voor in een wonderlijke verscheidenheid aan vormen, kleuren en eigenschappen. Het beter begrijpen van deze complexiteit en diversiteit van het leven vraagt een verregaande interdisciplinaire aanpak met onder andere een kruisbestuivende samenwerking tussen biologie, chemie, geneeskunde en fysica. Deze aanpak leidde recent tot het ontdekken van verrassende fenomenen zoals bio-elektriciteit in elektro-actieve micro-organismen en kwantumeffecten in verschillende biologische systemen. Dit draagt niet alleen bij tot het ontrafelen van ingenieuze levensprocessen, maar kan tevens inspiratie geven voor nieuwe technologische ontwikkelingen zoals nieuwe generatie zonnecellen en biodegradeerbare elektronica die kunnen bijdragen tot een creatieve en duurzame toekomst. We kunnen nog zeer veel leren van de natuur. De natuur is van een grote schoonheid en van een grote complexiteit, en dat maakt ze nog mooier en wonderlijker.

Prof. dr. Jean Manca is gewoon hoogleraar fysica aan de Universiteit Hasselt. Hij startte het zonnecelonderzoek aan de UHasselt, de 'Polar Circle Expeditions', het ESA-project OSCAR en de cross-disciplinaire X-FESTIVALS. Prof. Manca is de initiatiefnemer van de Antarctica-expo, de Classroom of the Future, het X-LAB-paviljoen en de telescoop-dome in UHasselt-Campus Diepenbeek. Momenteel leidt hij het educatief labo PHYSXLAB en de onderzoeksgroep 'X-LAB', waarin exploratie en cross-over tussen verschillende disciplines centraal staan met het oog op een creatieve en duurzame toekomst.

Maandag 25 maart 2024 – 14.00u

De saxofoon, een Belg in de wereld.

DR. KURT BERTELS - LUCA SCHOOL OF ARTS

Ondertussen is het al meer dan 180 jaar geleden dat de Belgische instrumentenmaker Antoine-Joseph (Adolphe) Sax (1814-1894) een ware revolutie in het internationale muziekveld veroorzaakte. Deze uitvinder van nieuwe instrumentenfamilies als de saxofoons, saxhoorns en saxotromba's, hertekende het instrumentenlandschap in de negentiende eeuw. Als jonge knaap experimenteerde Sax al op jonge leeftijd in het instrumentenatelier van zijn vader en legde hij zich toe op het bespelen van de klarinet en de dwarsfluit.

In het atelier koesterde hij het plan om een instrument te ontwikkelen dat alle orkestinstrumenten zou kunnen verenigen, een instrument met het zachte timbre van een strijkinstrument, maar met het kleurenpalet en de projectie van blaasinstrumenten. Deze 'stem van Sax', beter bekend als de saxofoon, stelde Sax voor het eerst officieel voor tijdens de Industriële Tentoonstelling in Brussel van 1841. Sax kreeg maar weinig erkenning in eigen land en week uit naar Parijs. De Franse generaal de Rumigny zag in hem de geschikte persoon om mee de Franse militaire muziekkapellen te hervormen en van betere instrumenten te voorzien. In Parijs, de Europa's culturele hoofdstad van die tijd, laat Sax zich al gauw omringen door vooraanstaande personaliteiten en kunstenaars. Ondanks veel rivaliteit weet hij als geen ander aan de hand van uitgekend ondernemerschap zijn saxofoon op de internationale kaart te zetten. Uit steun voor de uitvinder zetten componisten zich in om de eerste saxofoonmuziek te schrijven en ook de eerste vormen van saxofoononderwijs dringen zich op. Vanuit een internationaal perspectief brengt Kurt Bertels met zijn lezing-concert een historisch overzicht van de saxofoon. Hierbij staat hij stil bij de uitvoeringspraktijk van saxofoons uit de negentiende eeuw tot vandaag. Ook denkt hij na over hoe mecenaat, de transnationale mobiliteit van saxofonisten, en de relatief onbekende prominente rol en verwezenlijkingen van vrouwelijke saxofonisten uit het verleden, de toekomst van de saxofoon mee hebben verzekerd.

Dr. Kurt Bertels studeerde klassieke saxofoon aan het Koninklijk Conservatorium Brussel. Als solist en als lid van kamermuziekensembles als het Kugoni Trio, Anemos Saxofoonkwartet en Duo Eolienne concerteert hij en werkt hij mee aan cd-, radio-, en televisieopnames in binnen- en buitenland. Hij werkt intensief samen met hedendaagse (Belgische) componisten en gaf al meer dan 50 compositieopdrachten. In 2012 ontving hij de UBC-medaille en in 2018 de Fuga Trofee van de Unie van de Belgische Componisten. Als onderzoeker focust Bertels op de negentiende- en vroeg twintigste-eeuwse saxofoonpraktijk waarbij hij zich concentreert op de transnationale mobiliteit van de saxofoon en de uitvoeringspraktijk van vrouwelijke saxofonisten. In 2020 behaalde Kurt Bertels zijn doctoraat in de Kunsten aan de Vrije Universiteit Brussel en het Koninklijk Conservatorium Brussel met zijn proefschrift over de Brusselse saxofoonklas (1867-1904). Naast wetenschappelijke en vulgariserende artikelen publiceerde hij zijn monografie 'Een ongehoord geluid (ASP Editions, 2020)' en stelde zijn historisch geïnformeerde saxofoonpraktijk voor aan de hand van twee cd's. Als hoofdredacteur publiceerde hij de eerste wetenschappelijke studie over de Belgische componist Paul Gilson: 'Paul Gilson (1865-1942). Een Brusselse componist van de wereld (ASP Editions, 2023)'. Momenteel werkt hij als postdoctoraal onderzoeker aan LUCA School of Arts Campus Lemmens. Hij is lid van de Jonge Academie (Koninklijke Vlaamse Academie van België voor wetenschappen en kunsten) en redactielid van het wetenschappelijke tijdschrift 'The Saxophone Symposium'.

Maandag 15 april 2024 – 14.00u

Dr. Louis Willems, een verhaal met een doorkijk naar de 19de eeuw.

PROF. DR. PATRICK REYSEL - UNIVERSITEIT HASSELT

In 1849, 175 jaar geleden, behaalde Louis Willems (1822-1907) zijn diploma als arts aan de Katholieke Universiteit Leuven. Het waren woelige tijden in de eerste helft van de 19de eeuw in Hasselt en omgeving met het einde van de Franse Tijd, de Hollandse Tijd en het ontstaan van de nieuwe onafhankelijke staat België. In dezelfde periode richtte een epidemie van longpest een ravage aan onder het veebestand in Nederland en België. De jonge arts werd in 1852 wereldberoemd door zijn inoculatie systeem tegen de besmettelijke longziekte bij runderen (CBPP). Dat ging echter niet zonder slag of stoot. Dr. Louis Willems werd beschouwd als één van de grondleggers van de bacteriologie en van de immunologie.

In Diepenbeek werd in de tweede helft van de 20ste eeuw het Dr. Willems Instituut, een onderzoeksinstituut, opgericht. Ondertussen is dit instituut geïncorporeerd in het Biomedisch Onderzoeksinstituut van de UHasselt. In de lezing wordt ingegaan op een aantal vragen zoals: was Louis Willems echt de voorloper van Louis Pasteur? Hoe zit dat nu precies met die jenever en die ossen? Was Willems de redder van de jeneverindustrie in Hasselt en de Lage Landen? Waarom werd de 'methode Willems' wereldwijd geroemd en toegepast? Met een geïllustreerde lezing wordt het leven en het onderzoek van dr. Willems als kind, student, arts en wetenschapper geschetst, telkens tegen de achtergrond van de turbulente 19de eeuw.

Prof. dr. Patrick Reysele (°1957) is professor emeritus van de Universiteit Hasselt. Hij studeerde biologie -richting dierkunde- aan het toenmalige LUC (nu UHasselt) en de UIA (nu Universiteit Antwerpen) met focus op mariene ecologie. Hij promoveerde aan de Universiteit Utrecht in 1997 met een doctoraatsproefschrift over het thema reproductie in de vakdidactiek van de biologie. Hij doceerde zowel in de academische lerarenopleiding biologie als de bacheloropleidingen Biologie, Geneeskunde en Biomedische wetenschappen. Zijn onderzoek situeerde zich in de vakdidactiek van de biologie (secundair onderwijs), popularisering van wetenschap en de morfologie en systematiek van Turbellaria, vrijlevende mariene platwormen. Momenteel is hij als senior gast ZAP met opdracht, nog steeds verbonden aan de vakgroep Biologie en de onderzoeksgroep Dierkunde: Biodiversiteit en Toxicologie van het Centrum voor Milieukunde. Zijn opdracht ligt momenteel vooral op het kruispunt tussen de vakgroep Biologie en het secundair onderwijs. Daarnaast is hij reeds jaar en dag gepassioneerd door het lokale erfgoed van Hasselt en omgeving. Met Raymond Rutten als co-auteur schreef hij overigens in 2007 een biografie over dr. Louis Willems. Sinds zijn pensionering is hij ook erkend toeristisch gids.

Maandag 22 april 2024 – 14.00u

Waar komen onze familienamen vandaan?

PROF. DR. MAGDA DEVOS - UNIVERSITEIT GENT

Ooit was er een tijd dat mensen met één enkele naam door het leven gingen. Dat was een Germaanse naam zoals Brecht, Boudewijn, Clotilde of Ermelinde, of na de kerstening, een Bijbelse naam zoals Jan, Pieter, Anna of Elisabeth. Op de duur waren er echter binnen de middeleeuwse gemeenschappen te veel mensen met dezelfde voornaam, en drong een nadere onderscheiding zich op. Dat gebeurde door de naamdragers een bijnaam toe te kennen. Zulke bijnamen verwezen naar de vader of de moeder, bijvoorbeeld Jan, de zoon van Matthijs, werd Jan Matthijs genoemd en Brecht, de zoon van Bele (verkorte vorm van Isabele) heette in de volksmond Brecht Bele(n). Zo'n bijnaam kon ook verwijzen naar iemands beroep, bijvoorbeeld De Backer; naar een lichamelijk, karakter- of gedragskenmerk, bijvoorbeeld De Grote, Bruynooghe, De Vos; naar de plaats van herkomst, bijvoorbeeld Van Parijs, Maldegem of naar de woonplaats van de naamdrager, bijvoorbeeld Van de Velde, Mortelmans, Opdenakker. Al in de middeleeuwen werden die bijnamen overgeërfd door de volgende generaties. Vanaf het moment dat een bijnaam erfelijk wordt, spreken we van een familienaam. Al onze familienamen gaan dus terug op betekenisvolle bijnamen, die ons iets vertellen over de eerste naamdrager. In de lezing wordt ingegaan op de grote verscheidenheid in ons familienamen lexicon en op de moeilijkheden die we ondervinden om de oorspronkelijke betekenis van familienamen bloot te leggen. Wat betekenen bijvoorbeeld namen als Naets, Maes, Carlier, De Sutter en Beyens? Ook wordt erop gewezen dat de klankvorm en de opbouw van familienamen iets onthult over de herkomst van de eerste naamdrager. Wie bijvoorbeeld Claeys heet, moet zijn eerste naamdrager in West-Vlaanderen zoeken, want alleen daar is de vorm Klaai inheems voor de heiligennaam Nicolaas. De families De Backer hebben hun bakermat in het Graafschap Vlaanderen, wie Beckers heet stamt van Brabantse of Limburgse voorouders. Namen als Keunen, Colen en Thijsen zijn van Limburgse origine...

Prof. dr. Magda Devos is ere-professor van de Universiteit Gent. Tot aan haar pensionering was ze hoofddocent in de Nederlandse taalkunde. Haar onderzoek betreft voor een groot deel de Vlaamse dialecten. Ze promoveerde in 1990 tot doctor met een proefschrift over de benamingen van het bouwland in de Vlaamse dialecten vanaf de oudste geschreven bronnen tot op heden. Ze is nog steeds mede-projectleider van het Woordenboek van de Vlaamse dialecten, dat aan de UGent wordt samengesteld door een team van redacteurs, en waarin de woordenschat van West-, Oost, Frans- en Zeeuws-Vlaanderen wordt verzameld. In 2005 publiceerde ze met Reinhild Vandekerckhove bij Lannoo (Tielt) een boekje over het West-Vlaams. Daarnaast verricht ze ook onderzoek naar plaatsnamen of toponiemen. Ze is voorzitter van de Stichting Achiël De Vos, een werkgroep van taalkundigen en plaatselijke historici, die de reeks Meetjeslandse toponiemen tot 1600 uitgeeft. Verder is ze mede-auteur van het boek *De Vlaamse Gemeentenamen: verklarend woordenboek*, verschenen bij het Davidsfonds in 2010.

Maandag 29 april 2024 – 14.00u

Kan de wereld zonder insecten?

PROF. DR. DIRK MAES - RADBOUD UNIVERSITEIT NIJMEGEN - INSTITUUT VOOR
NATUUR- EN BOSONDERZOEK

De globale biodiversiteit bestaat voor meer dan 90% uit insecten. Dit klein grut is al meer dan 350 miljoen jaar aanwezig op onze aardbol en dat is langer dan dinosauriërs en planten. Insecten zijn echter niet bij iedereen even bekend, laat staan geliefd, maar onbekend maakt onbemind. En toch kan de wereld niet zonder insecten! Denk maar aan de gewassen die door insecten bestoven worden, of aan de soorten die pestinsecten onder de knoet houden, of aan het voedsel dat insecten biedt aan een heleboel andere dieren zoals vogels en vleermuizen. Gedurende de laatste decennia gaan insecten echter zeer sterk achteruit en spreekt men zelfs van de zesde massa-extinctie (de vijfde was zo'n 65 miljoen jaar geleden toen de dinosauriërs van de aardbol verdwenen). De oorzaken van deze achteruitgang moeten we zoeken in het verdwijnen van geschikte biotopen (zowel kwantitatief als kwalitatief), stikstofdepositie, klimaatverandering en invasieve exoten. Er zijn dus dringend maatregelen nodig om de insectencrisis te lijf te gaan en het tij te keren.

Prof. dr. Dirk Maes is senior onderzoeker aan het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek (INBO) in Brussel en is ook deeltijds aangesteld als buitengewoon hoogleraar Insectenbescherming aan de Radboud Universiteit in Nijmegen (Nederland). Daarnaast is hij ook editor-in-chief van het internationale wetenschappelijke tijdschrift *Journal of Insect Conservation* en zit hij in de redactie van *NatuurFocus*, een Vlaams tijdschrift voor en over natuurbeheer en -behoud. Zijn onderzoek focust zich op het behoud van insecten (bijvoorbeeld door het samenstellen van zogenaamde Rode Lijsten met de meeste bedreigde insectensoorten in Vlaanderen) en dat zowel in Vlaanderen als in de rest van Europa. Daarnaast doet hij ook gericht onderzoek naar enkele sterk achteruitgaande dagvlinders van de heide zoals het gentiaanblauwtje, het heideblauwtje en de heidevlinder. Hij publiceerde, samen met Prof. dr. Hans Van Dyck, twee lijvige boeken over de ecologie, de verspreiding en het behoud van dagvlinders in Vlaanderen.

Maandag 6 mei 2024 – 14.00u

Anders kijken, meer zien: een blik achter de schermen van het KMSKA.

CARMEN WILLEMS - KONINKLIJK MUSEUM VOOR SCHONE KUNSTEN ANTWERPEN

Met de opening op 24 september 2022 begon het KMSKA (Koninklijk museum voor schone kunsten Antwerpen) aan een nieuw hoofdstuk in zijn lange geschiedenis. Achter de schermen is er hard gewerkt om de bezoeker zo gastvrij mogelijk te onthalen. Die bezoeker is in de loop van elf jaar wel veranderd en koestert andere verwachtingen. Uiteraard bestaat een deel van het publiek uit museumfanaten, op wie het museumteam blijft inzetten. Tegelijk is de samenstelling van de bevolking verandert én is er een hele generatie mensen die het museum niet kennen. Ook voor hen moet het museum een plek zijn waar ze zich thuis voelen. Met een uitgekiende strategie en boeiende samenwerkingen creëert het museum een parcours voor kinderen, een gratis tekentour, een open atelier, performances voor jong en oud. Onder de slagzin 'Anders kijken, meer zien' daagt een blinde museummedewerker de bezoeker uit om beter te kijken naar kunstwerken. Met succes: in de periode na de opening tot december haalt het museum met 270.000 bezoekers, dubbel zoveel als ingeschat. Het KMSKA rust daarmee niet op zijn lauweren. Elke dag liggen er verrassingen en uitdagingen op de plank. Algemeen directeur Carmen Willems kent ze als geen ander. Het publiek blijven boeien is een belangrijke pijler van een museumwerking na een opening. Dat kan met tentoonstellingen, een aantrekkelijke programmatie, en vooral veel passie.

Het KMSKA sloot in 2011 voor een allesomvattende renovatie, gegoten in een masterplan. Vier patio's of binnenkoeren van het bestaande gebouw zijn omgebouwd tot een nieuw museum volume. Bezoekers kunnen opnieuw de oorspronkelijke route in het bestaande gebouw volgen, terwijl ze door de gerestaureerde statige museumzalen lopen. Het architectonisch concept van KAAO Architecten neemt de bezoeker mee op een avontuurlijke reis langs twee werelden in één museum, twee contrasterende en converserende musea. Avontuurlijk, want onvoorspelbaar. Tegelijk altijd in evenwicht, en bovenal ten dienste van de KMSKA-collectie. Niet alleen de binnenkant van het museum ondergaat een metamorfose. Met een gerestaureerde gevel – inclusief een nieuwe mozaïek bij de inkom – en de inrichting van een echte museumtuin staat een bezoek aan het museum garant voor een totaalbeleving.

Algemeen directeur Carmen Willems studeerde af als licentiaat (nu master) in de Economische wetenschappen aan de KU Leuven. Na vier jaar in de privé te hebben gewerkt stapte ze over naar de culturele sector en werd in 1995 directeur van het Provinciaal Gallo-Romeins Museum in Tongeren. In 2009 heropende ze na verbouwing het Gallo-Romeins Museum. Na meer dan 20 jaar directeur van dit museum werd ze in 2016 directeur van Toerisme Limburg vzw en in november 2017 zakelijk directeur van het KMSKA. In 2020 werd ze algemeen directeur van het KMSKA. Parallel heeft Carmen Willems een politieke loopbaan gehad in Tongeren: gemeenteraadslid en waarnemend burgemeester (2001-2009). Bovendien nam ze tal van bestuursmandaten op in de sector voor toerisme (Adviescomité Toerisme Vlaanderen) en cultuur. (Vlaamse Kunst Collectie, FARO, Museumpeil, Train World).

Bezoek aan Luik, 'die vurige stede'

Luik draagt de bijnaam 'cité ardente'. Deze naam moet je breed interpreteren: letterlijk vurig, maar ook temperamentvol, heftig, warm, en hartstochtelijk. Karel de Stoute laat in de 15de eeuw de bloeiende stad letterlijk platbranden, het vuur woedt dagenlang. Maar ook de Luikenaars zelf kennen er iets van; ontevreden Luikse ambachtslui steken in 1312 de kerk Saint-Martin in de fik, samen met de tweehonderd edelen die er in schuilen. Luikenaars laten niet met zich sullen. Meer dan één prins-bisschop zoekt zijn heil buiten de stad omwille van conflicten met de Luikse ambachten, de adel, de burgerij of zelfs met zijn eigen kapittel van kanunniken. Luikenaars kennen ook iets van feesten, uitgaan en eten, waarbij gastvrijheid belangrijk is.

Luik – Prins-bisschoppelijk paleis

Luik wordt vaak vereenzelvigd met een grauwe teloorgegangene industriestad. Maar dat geldt niet voor het historisch centrum, integendeel. Negen eeuwen, tot in 1796, regeren prins-bisschoppen de stad. Met wisselend succes weten ze een kapitaalkrachtige stad op te bouwen waarbij ook de kunsten floreren. Hun nalatenschap, samen met die van de zelfbewuste Luikse adel en burgerij, is enorm.

We starten onze trip met een korte toelichting in de bus. Luik ligt in Wallonië maar is toch zeer verbonden met onze regio. Al van bij de start is het graafschap Loon, zeg maar de huidige provincie Limburg, sterk gelieerd aan het Prinsbisdom Luik. In de 14de eeuw werd het graafschap Loon opgenomen in het Prinsbisdom Luik, en blijft Luiks tot aan de Franse Tijd. Meer dan één prins-bisschop verkiest tijdens zijn regeerperiode Kuringen als zomerresidentie (Prinsenhof).

Bij onze aankomst worden we onthaald met koffie en gebak in de historische Halle aux Viandes en vervolgens gaan we op pad met een Nederlandstalige gids voor een bezoek aan de historische oude stad met zijn imposant prins-bisschoppelijk paleis en talloze kerken en kloosters. Er is een oud Luiks gezegde: "Liège est inondé de moines...". Maar naast de monniken zijn er ook talloze kanunniken die een inkomen krijgen via hun kapittelkerk. Zij laten eeuwen later een zevental voormalige kapittelkerken en hun kunstvoorwerpen na. De imposante kathedraal Saint-Paul is er eentje van. Ze staat zeker op ons bezoeklijstje.

Luik – Kathedraal Saint-Paul

De lunch houden we in de schaduw van het Luikse perron in As Ouhès - een klassiek Luiks restaurant- waar we een typisch Luiks gerecht nuttigen. Voor vegetariërs is een alternatief voorzien.

In de namiddag trekken we naar het museum Grand Curtius. Jan Curtius ofwel Jean de Corte was een gerenommeerde Luikse wapenhandelaar, eind 16de- begin 17de eeuw. Zijn schitterende en imposante woning aan de

Luik – Grand Curtius

Quai de Maestricht, samen met het 18de-eeuwse stadspaleis 'Hôtel de Hayme de Bomal', huisvest het meest prestigieuze museum van Luik. Met een Nederlandstalige gids met kunst-historische achtergrond verkennen we de gebouwen en het museum. De collectie omvat veel meer dan alleen maar wapens: het museum herbergt een uitgebreide archeologische collectie, een fascinerende kunstcollectie en bijzondere kerkelijke kunst.

Als afsluiter voorzien we nog even vrije tijd om in de historische straatjes rond te neuzen en een winkeltje of een bijzondere oude gevel te ontdekken.

Op zoek naar de rijke nalatenschap van de lage landen in Londen en Midden Engeland

Betoverende landschappen, sublieme tuinen, een fascinerende geschiedenis, geweldige kastelen en excentrieke bewoners... ons buurland van over het Kanaal heeft heel wat troeven om de geïnteresseerde reiziger te verblijden. De Romeinen noemden het Albion, naar de witte krijtrotsen die je verwelkomen bij aankomst. Maar de 'Belgen' hadden de oversteek al eerder gewaagd en zijn de glooiende kusten van Engeland door de tijden heen blijven opzoeken. Er waren in ieder geval 'Flemings' te vinden in de troepenmacht waarmee Willem de Veroveraar in 1066 Engeland wist te veroveren en zo de geschiedenis van de Britse Eilanden een andere wending gaf. Wij gaan tijdens deze reis op zoek naar sporen van onze gemeenschappelijke geschiedenis en cultuur door de eeuwen heen. Na de Brexit een verrijkende zoektocht naar wat ons bindt.

Dag 1: Via Canterbury

Wie het Kanaal oversteekt met de ferry en in de verte de White Cliffs ziet opduiken, voelt meteen een rilling van verwachting. En wie voet zet op het vasteland wordt niet teleurgesteld. Niet ver van de kust ligt Canterbury, een pittoresk stadje met imposante kathedraal waar de zetel van de Anglicaanse Kerk is gevestigd. In de 16de eeuw gaf koningin Elizabeth de Vlaamse Hugenoten het recht om er hun zaken te behartigen, waarvan de Oude Wevershuizen in het centrum nog steeds getuigen.

Dag 2: London

London, 9 miljoen inwoners, kosmopolitisch, luid, uniek en bruisend. Wij bewonderen er de werken van onze Rubens en Van Dyck, publiekstrekkers van de National Gallery. De Belgische regering in ballingschap tijdens WW2 verbleef in het chique Eaton Square, maar de Britse regering ging ondergronds in de Cabinet War Rooms, waar we zien hoe Winston Churchill en zijn medewerkers de Blitz doormaakten. Churchill zal ons trouwens nog verder op onze reis vergezellen. Verder maken we een boottocht op de Thames, meren aan bij Shakespeare's Globe Theatre en genieten we van Evensong in St Paul's Cathedral.

Dag 3: Van Windsor naar Winchester

Windsor Castle, favoriet verblijf van wijlen koningin Elizabeth, is niet enkel een groot kasteel maar tevens een heuse schatkamer waar de Lage Landen rijkelijk vertegenwoordigd zijn met Brusselse wandtapijten en schilderijen van kunstenaars uit de Nederlanden. In St George's Chapel worden we eraan herinnerd dat Leopold I nooit koning van de Belgen was geworden als zijn eerste echtgenote, prinses Charlotte, was blijven leven. Winchester, hoofdplaats van het vroegere Koninkrijk Wessex, heette ooit Venta Belgarum en werd gesticht door Belgische stammen die zich al vóór de Romeinse overheersing in de regio hadden gevestigd. De kathedraal heeft een duizendjarige geschiedenis en bevat een doopvont van Doornikse marmer uit de 12de eeuw.

Dag 4 : Blenheim Palace in Woodstock and Bladon Churchyard

Het mooie stadje Woodstock wordt gedomineerd door het indrukwekkende paleis van Blenheim. We ontmoeten opnieuw Winston Churchill die in het paleis is geboren en vlakbij in het dorpje Bladon is begraven. Gelegen in een uitgestrekt park en gebouwd in opdracht van John Churchill, eerste hertog van Marlborough, is het nog steeds de zetel van de Spencer-Churchill familie.

Dag 5: Cotswolds, Hidcote Manor Garden and Hook Norton Brewery

Een heerlijke dag in de Cotswolds, de prachtige streek gekenmerkt door rietgedekte, honingkleurige cottages in schilderachtige dorpjes en uitgestrekte weiden met grazende schapen. Zonder Engelse wol zou onze middeleeuwse lakenindustrie nooit zulk een bloei hebben gekend. We nemen een kijkje in de bejubelde Arts & Crafts tuin van Hidcote Manor, een pareltje van tuindesign beheerd door de National Trust. Tenslotte, als echte Belgen, kunnen we de concurrentie van een Engels biertje of een 'Hooky Ale' in de Hook Norton Brewery gaan uittesten. Trouwens, zonder hop geen bier en de introductie van hop hebben de Engelsen te danken aan... de Vlamingen.

Dag 6: Stratford-upon-Avon en Lichfield

Op weg naar Lichfield stoppen we in het dorpje Stratford, gelegen aan de rivier Avon en geboorteplaats van William Shakespeare. Zijn professionele leven bracht hij door in London in het Globe theater en na een succesvolle carrière keerde hij als een rijk man terug naar Stratford. In het centrum ligt zijn geboortehuis, in de kerk is hij begraven. Van Stratford gaat het tot Lichfield, minder bekend misschien maar voor ons erg belangrijk, want topstukken in de kathedraal zijn de 16de eeuwse glasramen uit de Abdij van Herkenrode (Hasselt, Kuringen), nu UNESCO werelderfgoed.

Dag 7: Cambridge

Cambridge, de universiteitsstad bij uitstek, is klein maar gezellig, een fraaie architectuur, zetel van geleerdheid met 31 vermaarde colleges. In de beroemde King's College Chapel, komen we alweer Rubens tegen, op de ereplaats boven het altaar met De aanbidding der Wijzen. De prachtige 16de eeuwse glasramen in de kapel werden vervaardigd door de King's Glaziers, twee Vlaamse brandglazenmakers.

Dag 8: Chartwell and Tudely

Op weg terug naar huis maken we de cirkel rond en bezoeken we het landhuis van Winston Churchill in Chartwell, gelegen aan de rand van de Weald of Kent met een fantastisch uitzicht. Hier kon hij al schilderend ontspannen, zittend bij zijn vijver. Tot slot nog enkele glasramen, in het kerkje van Tudely, waarvan alle 12 ramen werden ontworpen door de Franse kunstenaar Marc Chagall.

En daarmee sluiten we een parcours af dat ons door een idyllisch stukje Engeland heeft gevoerd via Belgische stammen, Vlaamse kunstenaars, Limburgse en Vlaamse glasramen en niet te vergeten William Shakespeare en Winston Churchill... Er valt nog zoveel meer te vertellen over de links met onze Lage Landen, maar om dit te weten te komen, zal je met ons moeten meereizen!

De reis wordt begeleid door Michèle Melotte, professioneel en gediplomeerd toeristische gids voor Limburg en Luik. Zij woonde 6,5 jaar in Londen en behaalde daar de prestigieuze 'Blue Badge Guide' kwalificatie voor Londen en omstreken, de Windsor Guide Accreditation en is lid van het Britse Institute of Tourist Guiding. De intense 2-jarige opleiding omvat alle aspecten van de Engelse cultuur en geschiedenis. Wie is beter dan zij geschikt om de relaties tussen de eigen geschiedenis en deze van Engeland uit de doeken te doen?

De meerdaagse reizen van de seniorenuniversiteit worden 'op maat' gemaakt, en bevatten naast een goede mix van natuur- en cultuurbeleving ook een aantal unieke bezoeken aan voor velen nog onbekende plekken. We streven hierbij steeds naar een goede prijs-kwaliteitverhouding.

De achtdaagse cultuurhistorische rondreis naar Londen en Midden Engeland omvat zeven overnachtingen op drie plaatsen: in Londen, in de Cotswolds en in de universiteitsstad Cambridge. Transport gebeurt met een luxe autocar van Alk Reismakers, de overtocht van het Kanaal met een veerdienst of de shuttle. Er worden drie verblijfsperiodes gepland (waarvan twee in juni en een einde augustus/begin september).

Definitief reisplan, deelnameprijs en definitieve verblijfsperiodes worden via de website van de seniorenuniversiteit en Alk Reismakers bekend gemaakt bij het begin van het nieuwe academiejaar.

Voor meer informatie over deze reis kan je per mail contact opnemen met Willy Orlandini, verantwoordelijke meerdaagse reizen seniorenuniversiteit UHasselt (willy.orlandini@gmail.com).

GDPR beleid Seniorenuniversiteit Hasselt

De UHasselt en het Bestuur van de Seniorenuniversiteit UHasselt hechten zeer veel belang aan de bescherming van de persoonsgegevens die de leden bij hun inschrijving doorgeven. De ingewonnen gegevens betreffen naam, voornaam, geboortedatum, nationaliteit, thuisadres, telefoonnummer, gsm-nummer, bankrekeningnummer en privé e-mailadres. Deze gegevens worden uitsluitend door ons gebruikt om de ledenadministratie en onze dienstverlening (lezingen, daguitstap, meerdaagse reis) te kunnen uitvoeren alsook om de leden van de Seniorenuniversiteit te kunnen uitnodigen voor relevante UHasselt gerelateerde activiteiten die zich richten op senioren als doelgroep. Genoemde gegevens worden aan geen andere personen, instanties of organisaties doorgegeven. Ze worden ook geenszins voor commerciële doeleinden aangewend. Personen die zich inschrijven als lid van de Seniorenuniversiteit UHasselt, verklaren zich door hun inschrijving akkoord met het boven aangehaalde gebruik van hun gegevens. Voor meer detailinformatie over het privacy-beleid van de UHasselt dat door het Bestuur van de Seniorenuniversiteit UHasselt wordt onderschreven, verwijzen we naar de privacyverklaring van de UHasselt op het volgende webadres:
www.uhasselt.be/nl/gebruiksvoorwaarden-privacy

PRAKTISCHE INFO

Een abonnement voor de volledige reeks van 24 lezingen kost € 80,00.

Wie geen abonnement neemt, kan afzonderlijke lezingen bijwonen tegen een entreegeld van € 8,00 per lezing – bij voorkeur te betalen met Bancontact aan de ingang van het auditorium.

Let op: dit kan echter alleen als er nog plaatsen beschikbaar zijn.

Zowel voor occasionele deelnemers als voor abonnees is er een koffiepauze in de cafetaria. Tijdens deze pauze worden de vragen verzameld voor de afsluitende vragenronde tijdens het tweede gedeelte van de lezing.

INSCHRIJVINGEN

Wie vorig jaar lid was, krijgt automatisch een formulier en brochure toegestuurd, met de uitnodiging om opnieuw in te schrijven. De leden-cursisten van 2022- 2023 hebben tot en met 25 juni 2023 voorrang om hun abonnement te vernieuwen en het inschrijvingsgeld van 80 € te betalen (na ontvangst van betalingsgegevens).

Wie op de wachtlijst vermeld staat, krijgt mogelijk (afhankelijk van de beschikbare plaatsen) eind juni 2023 een uitnodiging om een abonnement te nemen (inschrijvingsgeld € 80). Wie nog niet op de wachtlijst vermeld staat, kan zich hierop registreren via de website www.uhasselt.be/seniorenuniversiteit -> lid worden -> aanmeldingsformulier. Na het invullen en verzenden van dit formulier, wordt men aan de wachtlijst toegevoegd.

LET WEL: Alleen student-cursisten en hun partner kunnen zich inschrijven voor de culturele daguitstap en de meerdaagse culturele reis.

MEER INFORMATIE OVER DE LEZINGEN

Universiteit Hasselt | Campus Diepenbeek

Claire Prenten

Agoralaan | gebouw D | 3590 Diepenbeek

tel 011 26 80 46

claire.prenten@uhasselt.be of seniorenuniversiteit@uhasselt.be

www.uhasselt.be/seniorenuniversiteit

HOE BEREIKT U DE CAMPUS?

Zoals blijkt uit het kaartje, is de Universiteit Hasselt (Campus Diepenbeek) met de wagen vlot bereikbaar. Ook met het openbaar vervoer vormt dit geen probleem. Vanaf de stations van Hasselt (bussen 36, 45 en 20a) en Genk (bussen 36 en 45) is er een regelmatige verbinding van De Lijn naar de universiteit (Campus Diepenbeek). De uurregelingen vindt u onder www.delijn.be.

De lezingen vinden plaats op maandagmiddag vanaf 14.00 uur in de auditoria H5 en H6 van gebouw D, Campus Diepenbeek van de Universiteit Hasselt.

UITGAVE
UHasselt

VERANTWOORDELIJKE UITGEVER
Jos Thys
Kiezelstraat 100
3500 Hasselt

REDACTIE
Jos Thys

EINDREDACTIE
Betty Goens

LAY OUT
Dave Bosmans - UHasselt

FOTO's
Adobe Stock
Unsplash
Liesbeth Driessen

DRUK
CHAPO Hasselt

www.uhasselt.be/seniorenuniversiteit

SENIORENUNIVERSITEIT HASSELT

Universiteit Hasselt
Martelarenlaan 42
3500 Hasselt
Tel. 011 26 80 46
www.uhasselt.be/seniorenuniversiteit